

Dkt. Gary Yates, Yeremia, Hotuba ya 9, Yeremia 2, Mzozo wa Bwana na Israeli

© 2024 Gary Yates na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika kozi yake kuhusu Yeremia. Hii ni kipindi cha 9, Yeremia 2, Mzozo wa Bwana na Israeli.

Katika vipindi vyetu vya hivi karibuni, tumekuwa tukiangalia Yeremia 1 na Yeremia 2. Ninaamini hizi ni sura za uundaji wa kitabu cha Yeremia kwa ujumla, sura 52.

Lakini tukielewa vyema kilicho hapa, tuna tatizo lile lile. Samahani. Niruhusu, sawa? Sawa. Sawa. Niko sawa. Sawa. Kila kitu ni sawa. Sawa.

Katika sehemu zetu zilizopita, tumechukua muda kuangalia Yeremia 1 na 2, na naamini hizi ni sura za uundaji kwa ajili ya kujifunza kwetu kitabu cha Yeremia. Yeremia 1 na wito wa nabii kwa kweli vinaanzisha mada ambazo zitafanya kazi katika kitabu chote. Kisha tuna ujumbe wa ufunguzi wa Yeremia sura ya 2, mstari wa 1, hadi sura ya 4, mstari wa 4. Ujumbe huu wa ufunguzi unaanzisha mpango wa kitabu.

Yuda ni mke asiye mwaminifu wa Mungu. Hadithi za maisha ya Yeremia, masimulizi, mahubiri, ushairi, nathari—mambo haya yote yanatusaidia kupitia hadithi ngumu ya jinsi Bwana atakavyowapeleka watu wake uhamishoni na hatimaye kuwarejesha na kutengeneza uhusiano huu uliovunjika. Tuliangalia sitiari na umbo, taswira ya Israeli kama mke asiye mwaminifu wa Mungu, na jinsi hilo lilivyo muhimu kwa kitabu.

Tena, manabii wanakumbuka kwamba wanazungumzia hasa hisia zetu, si tu kutufahamisha ukweli. Wanataka tuhisi ujumbe. Wanataka tuhisi maumivu, hasira, na usaliti ambao Bwana anahisi.

Wanataka tuelewe pia upotovu wa dhambi za Israeli na umuhimu wa usaliti wao kwa Bwana. Sasa, pamoja na sitiari na taswira, ambazo manabii wana ufanisi mkubwa, moja ya mambo mengine ambayo yamenisaidia ninaposoma manabii ni kuelewa vyema aina za fasihi zinazoonekana katika manabii, mifumo ya fasihi, na njia wanazowasilisha ujumbe wao. Na tutaangalia baadhi ya hizo katika sura ya 2 hapa.

Lakini kila siku gazeti letu la asubuhi linapofika, au iwe tunalitafuta mtandaoni au tunasoma nakala halisi, kwa kweli tunafanya ukosoaji wa aina kwa sababu tunaelewa aina za fasihi zilizo kwenye gazeti. Ninapona kichwa cha habari kinachosema, Simba wanavamia Cincinnati, natambua kwamba sihitaji kuwapigia simu polisi huko Ohio kuwaonya kuhusu hili. Ni kichwa cha habari cha michezo.

Kama mimi ni mpenzi wa filamu au mraibu wa televisheni, najua jinsi ya kusoma orodha za filamu au mwongozo wa televisheni, na nina ujuzi katika hilo kwa sababu hilo ni jambo muhimu kwangu. Nikiona hadithi katikati ya gazeti inayosema sera za rais zimeshindwa, ninaelewa kwamba hiyo ni maoni. Ni tahariri na inaweza kuwa sahihi au isiwe sahihi, lakini ninaweza kusoma gazeti hilo kwa njia iliyoelimika na nyeti kwa sababu ninaelewa aina za fasihi na aina za filamu, jinsi waandishi wa gazeti hilo wanavyowasilisha ujumbe wao.

Vivyo hivyo, tukielewa aina za fasihi za manabii, tunaweza kuelewa jinsi wanavyowasilisha ujumbe wao. Kama mwalimu, kama mchungaji, kuelewa aina za fasihi mara nyingi kutanipa muhtasari wa kifungu na jinsi ninavyotaka kukifafanua ninapowafundisha wengine. Lakini aina ya fasihi, aina ya fasihi hutusaidia kujua cha kutarajia tunapoingia katika kifungu.

Pia husaidia kueleza kile mwandishi anajaribu kusema. Sasa, wale waliosoma manabii na wasomi ambao wamefanya hivi kimsingi hugawanya aina za manabii katika makundi mawili. Kuna aina za hukumu na aina zinazohusiana na wokovu, vipengele viwili vya ujumbe wao.

Hotuba ya hukumu ya kinabii ya msingi zaidi hujulikana kama unabii wa hukumu. Hotuba ya hukumu katika manabii ina vipengele viwili vya msingi. Kuna shutuma na kuna tangazo.

Shutuma, orodha maalum ya uhalifu ambao Israeli imetenda, dhambi ambazo mlengwa wa hotuba ya hukumu ametenda dhidi ya Mungu. Kwa hivyo, tangazo, ambalo mara nyingi huanzishwa na Loken, hivi ndivyo Mungu atakavyofanya. Mambo maalum ambayo Mungu atafanya ili kuleta adhabu juu yao kwa ajili ya dhambi zao.

Kwa hivyo, ni wazi tuna aina ya hotuba ya hukumu katika Yeremia sura ya pili. Yuda amekuwa mke wa Bwana asiye mwaminifu. Kwa hivyo, kutokana na hili, hizi hapa hukumu ambazo ameleta dhidi yao ili kuvutia umakini wao.

Hapa kuna hukumu atakazozileta dhidi yao katika siku zijazo ikiwa hawatazingatia. Sasa, manabii wanaweza kuchukua hotuba hiyo ya msingi ya hukumu na kuiendeleza kwa njia kadhaa. Baadhi ya manabii wataongeza neno ole kwenye mwanzo wa hotuba ya hukumu ya kinabii.

Neno la Kiebrania ni oi na limetafsiriwa ole katika King James. Ni lass. Biblia ya Net itatafsiri maneno haya.

Israeli ni kama amekufa. Na sababu ya hilo ni kwamba neno ole, neno ole linahusishwa na kifo na mazishi. Wakati mtu alipokufa, mara nyingi maombolezo ya mtu aliyeachwa, wangesema, ole, au ole kwa mtu huyu na kuelezea huzuni na huzuni yao ya kifo.

Yeremia anapotangaza kifo cha Yehoyakimu, moja ya mambo anayosema ni kwamba hakutakuwa na mtu wa kumtangazia Yehoyakimu ole. Watafurahi kwamba mtu huyu amekufa. Kwa hivyo, nabii alipoanzisha hotuba yake ya hukumu kwa kuwaambia watu, ole, alikuwa akitangaza mazishi yao yanayokuja.

Kwa kweli, alikuwa akiwaambia, Israeli ni kama wamekufa ikiwa hawatabadilisha njia zao. Na unaweza kufikiria kuota ndoto usiku ukiwa kwenye mazishi. Unataka kuona ni nani aliye ndani ya jeneza. Ni nani? Unatembea mbele, na unaona picha yako mwenyewe hapo.

Manabii, kwa namna fulani, walikuwa wakiwaita Israeli kwenye mazishi yao wenyewe na kuwakumbusha kwamba hivi ndivyo itakavyowatokea msipobadilisha njia zenu. Sasa, aina nyingine ya hotuba ya hukumu ya kinabii ambayo nadhani tunaiona hapa katika Yeremia sura ya pili, na aina kadhaa za aina hizi zitaungana pamoja katika sura hii, na tunaona kesi ya agano. Katika Yeremia sura ya pili, mstari wa tisa, Bwana anasema, kwa hiyo bado ninashindana nanyi, asema Bwana.

Na kwa hivyo, neno kushindana katika ESV ni neno la Kiebrania rive, ambalo linamaanisha mzozo au kesi. Na kwa hivyo, tunachoweza kufikiria ni kwamba nabii anawaleta watu ndani ya chumba cha mahakama. Nabii ndiye wakili anayeendesha mashtaka.

Bwana ndiye mwamuzi. Watu ndio mshtakiwa, na kwa namna fulani wanafanya kazi, kupitia kesi ya jinai. Na katika kesi hizi za agano, mambo kadhaa yatatokea.

Mara nyingi, nabii atawaita mashahidi katika chumba cha mahakama. Katika Isaya moja, sikieni Ee mbingu na sikieni, Ee dunia. Kuna chumba cha mahakama rasmi hapa, na tuwalete mashahidi na tuone jinsi Israeli inavyofanyika.

Kuna marudio ya uhusiano wa zamani kati ya Mungu na Israeli. Na katika Yeremia sura ya pili, mstari wa tano, Bwana atasema, baba zenu waliona kosa gani kwangu hata wakaniacha mbali sana? Kuna marudio ya agano la zamani. Uaminifu wa Bwana ulitofautiana na ukosefu wa uaminifu wa watu.

Katika Isaya 1, Bwana anasema, Nimewalea watoto. Nimewalea watoto, lakini wao wameniasi. Kwa hivyo, kama historia ya watu wa Mungu na agano lao na Bwana, kama hilo linavyosomwa, kuna ukumbusho wa uaminifu wa Mungu kwa kutokuwa waaminifu kwa watu.

Orodha maalum ya makosa waliyotenda, tena, shtaka, mashtaka yanatolewa katika mazingira ya kesi. Na kisha Bwana hatimaye atapitisha hukumu. Na itakuwa hukumu au wito kwa Israeli kubadili njia zao na kutubu kabla ya hukumu kuwaangukia.

Kwa hivyo, nataka ujaribu kufikiria mandhari ya chumba cha mahakama ambapo unaingia chumba cha mahakama. Na nimelazimika kufanya hivi mara moja tu ambapo nilikuwa mshtakiwa. Na nilihusika katika ajali ya barabarani na ilitokea kwenye Barabara ya State 666.

Kwa hivyo, huenda kulikuwa na umuhimu fulani katika hili, lakini nilishtakiwa na polisi wa jimbo kwa kuendesha gari upande usiofaa wa barabara. Na sababu ya hilo ni kwamba nilikuwa nikiendesha gari upande usiofaa wa barabara. Na ilinibidi niende mahakamani.

Ilinibidi nimjibu jaji. Ni jambo la kutisha kufanya. Lakini fikiria jinsi ilivyo kuingia chumba cha mahakama na kumkabili Mungu kama jaji.

Kwa namna fulani, ndivyo Yeremia 2 anavyowafanyia watu. Mungu anawaleta mahakamani. Na sijui mengi kuhusu kesi za kisheria.

Sijaenda shule ya sheria, lakini najua kwamba wakati jaji na mshtakiwa au jaji na wakili wa mashtaka wanapokuwa katika timu moja wakati wakili wa mashtaka anafanya kazi kwa jaji, mshtakiwa yuko katika shida kubwa. Na kwa hivyo, kwa njia fulani, tuna mpangilio huu wa chumba cha mahakama katika Yeremia sura ya 2, ambapo nabii anawashtaki rasmi kwa kutotii kwao Bwana. Baadaye katika sura hiyo, Bwana atawaambia watu, kwa nini mnanipinga? Na kwa hivyo, Bwana anawaleta chumbani.

Bwana ana taji dhidi yao, lakini watu wanapinga, na wanasema kwamba wana taji dhidi ya Bwana. Sasa, aina nyingine ya unabii inayohusiana na ujumbe wa hukumu ni kwamba naamini pia tunayo katika Yeremia sura ya 2, mzozo. Na ni wazi kila tunapoingia mahakamani, kutakuwa na kurudi nyuma kwa kujaribu kuthibitisha kesi hiyo.

Na kwa hivyo, Bwana anamtumia nabii kuthibitisha kesi yake na kuwashawishi watu kwamba kweli wana hatia. Ninaamini mfano mzuri wa mzozo wa kinabii unapatikana kwetu katika Ezeieli sura ya 18. Kuna methali ambayo watu wamekuwa wakitumia wakati wa hukumu kuelezea hali yao.

Na wanasema baba wamekula zabibu chungu, lakini ni watoto ambao meno yao yametiwa ganzi. Kwa maneno mengine, maana ya methali hiyo ni kwamba baba zetu wamekula tunda chungu, lakini ladha chungu na ukali wa meno yetu, sisi ndio tunaopitia hilo. Baba zetu walitenda dhambi.

Walivunja agano na tunapitia matokeo yake. Na kwa hivyo, kile nabii atalazimika kufanya katikati ya hali hiyo ni kuwashawishi kwamba uelewa wao wa hali hii ni mbaya kabisa. Na nabii atawapitia katika matukio kadhaa ambapo anawaelezea, baba mwovu hamletei mwana mwenye haki adhabu.

Au baba mwenye haki hawezi kumwokoza mwana mwovu kutokana na adhabu ya Mungu. Na hatimaye kusema, baba zako walikuwa waovu, na wewe pia ulikuwa waovu. Na ndiyo maana unatenda dhambi.

Na anachukua methali hiyo isemayo, baba hula zabibu chungu, meno ya watoto yametiwa ganzi. Na badala yake, anasema, mtu atakufa au kuishi kulingana na tabia yake mwenyewe na matendo yake mwenyewe. Ni kuchukua ujumbe ambao watu hawakubaliani nao na hatimaye kuwashawishi kwamba nabii yuko sahihi.

Na katika Yeremia sura ya pili, hakika tuna ugomvi kwa sababu Bwana anasema, Israeli, Yuda imekuwa bibi harusi asiye mwaminifu. Wamefanya uasi dhidi ya Bwana mfululizo. Na watu watarudi na kusema, tumemtendaje Bwana dhambi? Kitabu cha unabii cha Malaki kimejengwa juu ya mfululizo wa ugomvi kati ya Mungu na watu.

Na Bwana atasema, Nimewapenda Israeli. Na watu watajibu, Umetupendaje? Kwa hivyo, nabii atasema, Israeli, Yuda ni mke asiye mwaminifu. Na watu watasema, Sisi tu mke asiye mwaminifu vipi? Yeremia sura ya pili itajaribu kuelezea hilo na kujaribu kuwashawishi watu kuhusu hoja ya nabii.

Ninapofikiria kuhusu mzozo, wakati mwingine huwaza ninachofanya ninapoandaa mahubiri. Nikihubiri kuhusu mada ngumu au suala lenye utata, huwaza watu watatu au wanne wakiwa wameketi katika hadhira yangu. Na hapa upande wa kulia, kuna mtu mwenye shaka sugu ambaye hatakubali ninachosema.

Au labda hapa, nafikiria kuhusu mwanafamilia wangu ambaye alipambana na jambo fulani, nao watasema, lakini ndio, vipi kuhusu hili? Au vipi kuhusu hilo? Na ili kuwa na ufanisi katika mahubiri yetu, wakati mwingine tunapaswa kutabiri jinsi watu watakavyopinga tunachosema. Kwa hivyo, nabii anakuja na kumwambia Yuda, wewe ni mke asiye mwaminifu. Na juu ya hayo, umejifanya kahaba.

Umfanya uzinzi. Umejinyoosha miguu yako na kujitangaza chini ya kila kilima kibichi na juu ya kila mahali pa juu mjini. Kuna uwezekano mkubwa kwamba watu hawatakubali ujumbe huo kwa njia mbaya.

Fikiria hili pia katika Agano Jipya. Katika Yakobo sura ya nne, mstari wa nane na tisa, sikiliza ujumbe ambao Yakobo anawapa Wakristo. Hili liko katika muktadha wa Agano Jipya.

Mkaribieni Mungu naye atawakaribia ninyi. Safisheni mikono yenu, enyi wenye dhambi, na kuisafisha mioyo yenu, enyi wenye nia mbili. Iweni na huzuni, momboleze, na kulia.

Na tunaweza kusema, je, anazungumza nasi? Kwa hivyo, naweza kufikiria ikiwa, Jumapili asubuhi, ninyi watu mmejifanya makahaba dhidi ya Bwana. Huenda kutaniko langu halitakubali hilo vizuri. Kwa kweli, nilikuwa nikitoa mada katika mkutano wa kitaaluma nikizungumzia kuhusu taswira za kinabii na wazo hili lote la Israeli kama kahaba asiye mwaminifu.

Na mmoja wa maprofesa pale akasema, unafikiri kwa nini wachungaji hawatumii aina hii ya picha wanapozungumza na watu leo? Sikuwa na jibu zuri la kitaaluma. Jibu langu la vitendo kutokana na kuwa mchungaji lilikuwa kwa sababu wanataka kuendelea na kazi zao. Kwa hivyo, watu hawatakubali sana kushtakiwa kwa ukahaba na kuhukumiwa na kufungwa jela.

Kutakuwa na nyakati ambapo manabii watalinganisha jiji la Yerusalemu na Sodoma na Gomora, ambalo ni jiji kuu la uovu katika Agano la Kale. Na naweza kufikiria hawakuwa wakipokea ujumbe huo kwa njia mbaya. Nabii Amosi, akizungumza na wanawake matajiri wa Samaria, anawarejelea kama ng'ombe wanene wa Bashani.

Na alikuwa na ujasiri kwa sababu singesema hivyo Jumapili asubuhi. Lakini unawashawishije watu kuhusu mambo ambayo hawakutaka kuyasikia? Kwa hivyo, katika Yeremia sura ya pili, hebu tuangalie vipengele vya kesi ya agano na mzozo. Nabii anafanya nini ili kuwashawishi watu kwamba wana hatia kama walivyoshtakiwa? Kama tulivyokwisha kuzungumzia, moja ya mambo ambayo nabii hufanya ni kwamba kuna matumizi makubwa ya tamathali za usemi na sitiari.

Tuliangalia baadhi ya hayo katika kikao chetu kilichopita. Sitaki kuyapitia yote hayo tena, lakini acha nikukumbushe baadhi ya yale ambayo huenda tumeyagusia kwa ufupi. Katika sura ya pili, mstari wa tatu, Israeli inatajwa kama matunda ya kwanza ya Mungu.

Walikuwa wake na walikuwa wamejitolea kwake. Walipokuwa, Mungu aliwalinda na kuwalinda. Hakuna mtu aliyeruhusiwa kula au kula matunda ya kwanza ya Mungu.

Walipomwacha, Mungu alituma majeshi haya ya adui kuwaangamiza. Sura ya pili, mstari wa 24, ni kama punda mwitu anayependa joto. Wamejidhalilisha kwa ibada yao ya sanamu.

Sura ya pili, mstari wa 34, zimefunikwa na madoa ya damu. Sura ya pili, mstari wa 20 na 33, taswira ya kahaba ambayo tayari tumeizungumzia kwa muda mrefu. Wazo la Israeli kuwa mnyama katika joto litakuwa jambo ambalo litaendelea hadi sura ya tano, mstari wa nane na tisa.

Nabii anaelezea watu pale, walikuwa farasi hodari walioshiba, wenye tamaa, kila mmoja akiitwa kwa jina la mke wa jirani yake. Je, nisiwaadhibu kwa mambo haya,

asema Bwana? Kwa hivyo, hapa kuna watu wateule wa Mungu wakielezewa kimsingi kama wanyama ambao wamepoteza akili zao na wamemezwa kabisa na tamaa zao.

Tena, mojawapo ya taswira na sitiari zinazonivutia zaidi katika Yeremia sura ya pili ni ile iliyo katika mstari wa 13. Nadhani ni mojawapo ya mistari muhimu ambayo nataka mtu yeyote aikumbuke kuhusu Yeremia. Inasema, watu wangu wametenda maovu mawili.

Wameniacha mimi, chemchemi ya maji yaliyo hai. Mungu hutoa maji yaliyo hai. Anaweza kuitosheleza nafsi yako.

Anaweza kukidhi mahitaji yako. Anaweza kukupa usalama unaoutafuta, lakini wamejichimbia mabirika ambayo yamepasuka na hayawezi kuhifadhi maji. Tulizungumzia hili kwa ufupi katika kipindi kingine, lakini kuanzia Mei hadi Septemba katika nchi ya Israeli, mvua ni ndogo sana.

Ni msimu wa kiangazi na wangehitaji matangi ardhini ambayo yangetoa maji. Wakati mwingine hutumia miamba ya asili, lakini baada ya muda matangi haya mara nyingi yangepasuka na maji yangevuja. Kwa hivyo, fikiria kukaa miezi kadhaa bila mvua na kisha kupoteza maji yako.

Hiyo ndiyo maana ya ibada ya sanamu. Kuamini kitu kingine chochote isipokuwa Mungu kukutunza na kukidhi mahitaji yako, na kukusaidia kuelewa maisha. Ni birika lililopasuka.

Na katika sitiari hii ya ndoa na ukafiri na ukosefu wa uaminifu, Bwana na nabii katika sura ya pili hata watalinganisha miungano na miungano ya kijeshi ambayo wameifanya na mataifa mengine. Bwana atalinganisha hilo na uzinzi pia. Na unasema, sawa, hiyo ni siasa tu.

Hayo ni mambo halisi tu. Unatengeneza miungano, na unajiunga na jeshi lako na jeshi hili. Lakini kwa mtazamo wa Mungu, Israeli, kwa kujiunga na miungano, ilikuwa ikifanya uzinzi na mataifa haya mengine kwa sababu walikuwa wakiacha haki ya pekee ya Mungu kama mfalme wao kuwa mlinzi wao.

Na waliishia katika mchakato wa kufanya ushirikiano na mataifa haya mengine, wakitoa uaminifu kwa mataifa hayo, kwa miungu yao ambayo ni ya Mungu pekee. Ahazi, mapema katika historia ya Yuda, alipofanya ushirikiano na Ashuru, inasema kwamba aliiga desturi za ibada za Waashuri. Alileta madhabahu ya Waashuri ndani ya hekalu huko Yerusalemu.

Na hivyo, kuamini mataifa mengine ilikuwa aina moja ya ibada ya sanamu kama vile kuabudu miungu yao. Na sanamu hiyo na sitiari hiyo inaingia kwenye maandishi katika sura ya pili, mstari wa 18. Bwana anawaambia watu, na sasa, mnapata faida

gani kwa kwenda Misri na kunywa maji ya Nile? Au mnapata faida gani kwa kwenda Ashuru kunywa maji ya Frati? Sasa, sina uhakika kama kuna mtu angependa kunywa maji ya mto, lakini picha hapa ni kwamba kuamini mataifa haya mengine na miungano ya kisiasa ilikuwa kama kunywa maji ya mataifa hayo.

Nilipokuwa nikifikiria hilo kwa kuzingatia ndoa na kwa kuzingatia suala zima la ibada ya sanamu hapa, nilivutiwa kurudi kwenye Mithali sura ya tano, mstari wa 15, wakati baba anamwonya mwanawe kuhusu mwanamke mzinzi. Anasema, kunywa maji kutoka kwenye chemchemi yako mwenyewe. Na kwa hivyo, kwa njia fulani, kuna shtaka la uzinzi katika kifungu hiki kwa sababu badala ya kunywa maji ambayo Bwana aliwapa katika uhusiano wao, walikuwa wakienda sehemu zingine.

Kwa hivyo, taswira ya maji inaonekana katika sura ya pili, mstari wa 13. Umeacha maji yaliyo hai na kwenda kwenye mabirika yaliyopasuka. Na kisha katika sura ya pili, mstari wa 18, kama mwanamume mzinzi au mwanamke mzinzi, badala ya kunywa maji yanayotolewa na mwenzi wako, umeenda kunywa chemchemi zingine.

Kwa hivyo, nabii anapotumia picha hizi, anataka watu waone usaliti wao kwa Mungu. Na ni njia bora ya kuwasilisha ujumbe huo. Kuna jambo la pili ambalo nabii atafanya, tena, kuwashawishi watu kwamba wana hatia.

Huu ni mpangilio wa chumba cha mahakama. Tunapaswa kutoa hoja yetu hapa. Jambo la pili ambalo nabii atafanya ni kwamba anatumia mfululizo wa maswali ya balagha kwa ufanisi mkubwa.

Walter Brueggemann amezungumzia ukweli kwamba katika kitabu chote cha Yeremia, maswali ya kibalaghai ni njia bora; tena, ilhali nabii anahubiri ujumbe wake, husababisha hadhira kusimama na kufikiria. Hatarajii wajibu kwa maneno, lakini anatarajia wachukue hili kwa moyo. Kwa hivyo, sikiliza baadhi ya maswali ya kibalaghai yaliyo katika sura ya 2. Bwana, mwanzoni mwa mstari wa 5, anasema, baba zenu walipata kosa gani kwangu hata wakaniacha? Ningependa kujua, ni nini hasa kilichowafanya baba zenu wanigeukie? Na wanapofikiria kweli kuhusu hili, watalazimika kujibu, na hakuna chochote kwa sababu Mungu alikuwa mwaminifu kabisa kwetu.

Sura ya 2 mstari wa 10 na 11. Watu wa Israeli, nina uhakika mara nyingi walijiona kuwa bora kuliko mataifa ya kipagani yaliyowazunguka. Tunamjua Mungu wa kweli, lakini sikiliza kile nabii anafanya hapa.

Anasema, vukeni hadi pwani ya Kupro mkaone, au mpelekeni Kedari mkachunguze kwa uangalifu. Mwone kama kumewahi kuwa na jambo kama hilo. Mnadhani nyinyi ni bora kuliko mataifa haya mengine? Nendeni mkaone wanayofanya.

Na hili hapa swali. Je, taifa limewahi kubadilisha miungu yake ingawa si miungu? Namaanisha, ni taifa gani katika Mashariki ya Karibu ya kale ambalo lingecha uaminifu wao kwa mungu wao wa kitaifa ambaye alitoa ulinzi na baraka katika eneo lao la kijiografia na kuanza kuabudu miungu mingine? Lakini anasema, lakini watu wangu wamebadilisha utukufu wao kwa kitu kisicho na faida. Namaanisha, hakuna taifa linaloabudu sanamu na miungu ya uongo ambalo lingebadilisha miungu yao.

Watu wangu wanaomjua Mungu wa pekee wa kweli wamebadilisha utukufu wao, utukufu wa Bwana, kwa miungu isiyoyana na faida. Sura ya 2, mstari wa 17. Maafa yote yaliyowapata Yuda, mambo yote waliyoyapitia, uhamisho wa Ufalme wa Kaskazini kabla ya wakati wa Yeremia, je, hukujiletea haya kwa kumwacha Bwana Mungu wako alipokuongoza njiani? Sawa, Mungu hajakuacha.

Umemwacha Mungu, na umejiletea hali hizi mbaya. Sura ya 2, mstari wa 28. Iko wapi miungu yako uliyojifanyia? Na iondoke kama inaweza kukuokoa wakati wa shida yako.

Kwa kuwa miji yako ni mingi, ndivyo miungu yako ilivyo, Ee Yuda. Na tena, mataifa haya mengine mara nyingi yangekuwa na miungu ambayo ilihusishwa haswa na miji au maeneo maalum ya kijiografia. Yuda walikubali uongo huo na wana miungu mingi kama walivyo na miji.

Lakini wako wapi? Wametoa ulinzi wa aina gani? Hebu tufanye uchambuzi wa gharama nafuu hapa na tuone, je, kuabudu miungu hii kumetusaidia kweli? Sura ya 2 mstari wa 32. Je, bikira anaweza kusahau mapambo yake au bibi harusi mavazi yake? Na ninaposoma hayo, nina binti wawili ambao ni vijana au vijana na wanapenda maonyesho haya ya uhalisia, Sema Ndiyo kwa Mavazi, ambapo bibi harusi hutoa umakini huu wote. Wanatumia mamia au maelfu ya dola kwa bibi harusi wao.

Je, bibi harusi angesahau gauni lake la harusi siku ya harusi yake? Je, angeonekana akiwa amevaa suruali ya bluu badala ya kuvaa gauni hili zuri alilonunua? Ni wazi sivyo. Lakini hapa kuna jambo la msingi. Lakini watu wangu wamenisahau kwa siku nyingi zisizohesabika.

Na hivyo, kupitia maswali haya yote ya kujibu maswali, wakili mzuri wa mashtaka anaendelea kurudi na kusesitiza kesi yake tena na tena kwa kila njia. Na tunajua kwamba wakati mwingine wanaweza kuwa wakali sana na mbele yako. Yeremia anaanza kuwa mkali, lakini anataka watu wafikirie na kutafakari: ndio, kweli tuna hatia.

Tumemwacha Bwana kweli. Kwa hivyo, nabii atatumia taswira na sitiari, pamoja na maswali ya balagha.

Mbinu ya tatu ni Yeremia, kama wakili wa mashtaka, anapobishana, anapositiza kesi yake, atatumia nukuu kutoka kwa watu wa Yuda wenyewe. Sasa katika chumba cha mahakama cha Marekani, ushuhuda wa mshtakiwa unaweza kuwa wa laana sana kiasi kwamba wanalindwa kutokana na kuhitajika kutoa ushahidi dhidi yao wenyewe. Hata hivyo, kile ambacho nabii atafanya ni kwamba atawaacha watu watoe ushahidi wao wenyewe.

Na kwa maneno yao wenyewe, kwa ushuhuda wao wenyewe, watajihukumu wenyewe. Sasa, tunachokiangalia, tunapona ushuhuda wao, na tunapoangalia nakala hapa, tutaona kwamba mara nyingi husema mambo yanayokinzana sana kuwahuu wao wenyewe. Hebu tuangalie mstari wa 23.

Hapa kuna nukuu ya hadhira. Unawezaje kusema, Mimi si mchafu, sijafuata maroboto? Nabii anawaagiza. Tazama, umeinama chini ya kila mti mbichi katika mstari wa 20, chini ya kila mti mbichi, kama kahaba.

Katika mstari wa 23, hatujafanya hivyo. Mimi si mchafu. Sijafuata marobota.

Wanapinga kutokuwa na hatia kwao. Sawa, hebu tuangalie mstari miwili. Mstari wa 25, katikati ya mstari.

Lakini umesema haina matumaini, kwa maana nimewapenda wageni, nami nitafuata. Na hapa, wanajionyesha kama watu wasio na msaada wa nymphomania. Hawawezi kujizuia.

Wamezoea kufuata wageni na miungu ya kigeni. Mstari wa 23, Sijafuata mashua. Mstari wa 25, siwezi kujizuia.

Tunapaswa kufanya hivyo. Mstari wa 27, mistari miwili baadaye, unauambia mti, wewe ni baba yangu, na jiwe, uliniza. Ukizungumzia ibada yao ya sanamu na uhusiano walio nao hapo.

Lakini hatimaye, katika mstari wa 35, tunarudi kwenye maandamano. Lakini mnasema sina hatia, na hakika hasira yake imenigeukia. Unamaanisha nini kwamba tuna hatia? Mimi sina hatia.

Kwa nini Mungu atukasirikie? Na kwa hivyo, Bwana anasema, tazama, nitawaleta hukumuni kwa kusema, Sijafanya dhambi. Na kwa hivyo, katika kitabu chote cha Yeremia, moja ya mambo ambayo tutaona ni kwamba watu watasema kila aina ya mambo mabaya kwa Bwana. Hatujafanya dhambi.

Hatutatubu. Sura ya 44, maneno ya mwisho ya Yuda kwa nabii Yeremia, tutaendelea kutimiza viapo vyetu kwa miungu ya kigeni. Lakini fikiria unapoendelea kusoma

Kitabu cha Yeremia, na hatimaye katika sura ya 31 hadi 33, katika sehemu ya urejesho, watakuja kwa Bwana wakilia, nao watakiri kwake, tumetenda dhambi.

Tumevunja agano, na hatimaye Mungu atawaongoza hadi mahali hapo. Lakini kama tulivyo katika sura ya pili, wanachosema ni kwamba, hatuelewi unachozungumzia. Sisi hatuna hatia.

Hatujawafuata maroboto, lakini bado kuna ushahidi huu unaokinzana. Wanauambia mti, wewe ni baba yangu; kwa jiwe, umenizaa. Hatuwezi kujizuia.

Tunapaswa kufuata miungu mingine. Kwa hivyo, kuna nukuu zinazokinzana kutoka kwa watu wenyewe ambazo hatimaye huwalaani na kuwatia hatiani. Hatimaye, moja ya mbinu nyingine ambazo nabii atatumia katika kifungu hiki kuwashawishi Israeli kuhusu hatia yao ni kwamba atatumia mchezo wa maneno.

Na mara nyingi kumbuka, manabii walipokuwa wakihubiri, walikuwa wakihubiri jumbe hizi kwa mdomo. Mara nyingi walikuwa wakitumia mashairi katika mistari sambamba. Na hivyo, ili kufanya ujumbe uwe wazi, mara nyingi walitumia michezo ya maneno ya hila.

Wakati mwingine, tunafanya hivi kwa kutumia maneno ya kuchekesha au kitu kama hicho. Na kwa kweli kuna michezo michache ya maneno katika sura hii, katika Yeremia sura ya pili, ambayo nilitaka kuivutia. Katika sura ya pili, mstari wa tano, inasema, na tena, tayari tumeangalia mstari huu, lakini hapa kuna kipengele kingine.

Baba zenu walipata kosa gani kwangu hata wakaondoka mbali nami? Na kisha mstari wa mwisho unasema, nao wakafuata ubatili. Neno la Kiebrania hapo ni hevel, ubatili. Ni neno katika Mhubiri, ubatili wa ubatili, ubatili.

Walifuata ubatili katika kuwafuata miungu hii mingine na wakawa hawana thamani. Wakawa hevel. Kwa hivyo walifuata hevel, upepo, pipi ya pamba ambayo huvukiza mara moja.

Na katika mchakato huo, wakawa kama kile walichokiabudu. Wakajigeuza kuwa wazimu. Tena, mchezo mwingine wa maneno ambao kimsingi unajengwa juu ya wazo lile lile unapatikana katika sura ya pili, mstari wa nane.

Kuhani hakusema, Bwana yuko wapi? Wale wanaoshughulikia sheria hawakunijua. Tatizo la viongozi wao wa kiroho. Wachungaji waliniasi.

Na hapa kuna mchezo wa maneno. Manabii walitabiri kwa Baali, Baali kwa Kiebrania. Nao walifuata mambo ambayo hayakuleta faida, Yaal, kitenzi kinachotumika hapo.

Na neno la kucheza kati ya Baali na Yaal, sauti ya karibu sana, inayofanana hapo inawakumbusha Baali ni nini hasa. Yeye ni Mungu asiye na thamani. Wanaamini yeye ni Mungu wa dhoruba.

Yeye ndiye Mungu atakayetubariki. Yeye ndiye Mungu atakayetuletea mafanikio. Hapana, yeye ndiye Mungu atakayetufanya tusiwe na thamani.

Na wazo hilo na neno hilo ni muhimu sana kiasi kwamba linarudiwa tena katika sura ya pili, mstari wa 11. Je, taifa limebadilisha miungu yake, ingawa si miungu, lakini watu wangu wamebadilisha utukufu wao, kavod, utukufu wa Mungu kwa kitu kisichomfaidi Yaal? Na hivyo, mchezo wa maneno kati ya Baal na Yaal, walimwabudu Hevel, wakawa Hevel.

Nadhani hiyo ndiyo hasa kiini cha ujumbe huu. Ibada ya sanamu kwa Israeli, kwetu sisi, si mbaya tu. Sio tu ni uovu wa kimaadili.

Ni upumbavu. Ni njia isiyo na ufanisi ya kuishi maisha yako kwa sababu unaweka imani yako, unatoa huduma yako, unatoa upendo wako, na unatoa ibada yako kwa kitu kingine chochote isipokuwa Mungu. Mwishowe, itaishia kwa kukata tamaa.

Sasa, mfano mwingine wa utani wa maneno ya kinabii ni kuleta kitabu kingine cha kinabii. Tuna kimojawapo katika Wimbo wa Mzabibu katika Isaya 5, na nadhani hiki ni kimojawapo ninachokipenda zaidi. Bwana analinganisha Israeli hapo na shamba la mizabibu lisiloaminika au lisilozaa matunda.

Na inasema, nabii anasema katika wimbo huu, anasema, Bwana alikuwa akitafuta zabibu nzuri, kwa ajili ya anuvim, lakini badala yake alichopata kilikuwa zabibu ngumu na chungu, za mwituni, ambazo hazikuwa na thamani. Bwana alikuwa akiangalia kutoka kwa watu wake kwa ajili ya mishpat, kwa ajili ya haki. Na badala yake, alichopata kutoka kwao ni mishpak, ambayo ni umwagaji damu na vurugu.

Bwana alitarajia kwamba watu wake, kwa sababu ya yote aliyowekeza ndani yao, wangepaliza haki, zedekah. Lakini badala yake, alichopata kutoka kwa watu wake kilikuwa zedekah, ambazo zilikuwa vilio vya dhiki kwa sababu ya jinsi matajiri walivyokuwa wakiwakandamiza maskini. Hoja inayotolewa kupitia neno hilo inafanikiwa sana, unaweza kuisikia.

Bwana hakupokea kile alichotarajia kutoka kwa uwekezaji wake. Bwana anapowekeza kwa watu wake, anatarajia faida. Na badala ya kupata kile alichozalisha baada ya muda na juhudi hizi zote, amepata kinyume kabisa.

Na hoja katika Yeremia 2 inafanana sana. Bwana aliwabariki Israeli kwa kila njia, akawaleta katika nchi yenye rutuba, na akawapa kila kitu ambacho wangeweza

kufikiria. Ni kosa gani waliloweza kupata kwa Mungu? Na bado kile ambacho watu wamefanya ni kwamba wamechukua yote hayo, na wamegeuka kuwa ubatili.

Nadhani hii hatimaye inatuongoza kwenye sehemu hii ya kitabu cha Yeremia inahusu nini. Ujumbe hapa, hitimisho la kesi, ni kwamba nambari moja, Yuda ana hatia kabisa. Wanaweza kupinga, wanaweza kusema chochote wanachotaka : Sina hatia, sina hatia.

Wamevunja agano kwa uwazi, na wamemdanganya Bwana kwa uwazi kama mwenzi wao. Hatia yao haina shaka. Tunaona hilo mwanzoni kabisa.

Na kwa sababu hiyo, katika kitabu chote cha Yeremia, Mungu atawahukumu. Hasira kali ya Bwana haitarudi nyuma hadi atakapotimiza kile alichosema kwamba atafanya. Lakini kile ambacho Bwana pia anajaribu kufanya kabla ya hukumu hii kuja ni kwamba anataka watu waelewe ubatili wa chaguo zao.

Na kama wataelewa upuuzi wa kuabudu sanamu, kama wataelewa hilo, tazama, ibada ya sanamu si kosa tu. Mungu hakukuambia tu usimwabudu Baali kwa sababu alitaka kukuzuia kutokana na hilo. Ibada ya sanamu ni ujinga.

Ni upumbavu. Kuamini chochote ndicho chanzo chako cha mwisho cha usalama. Haitafanya kazi.

Na kwa hivyo, katika sura hii yote, msemo wa sura, lengo kuu la sura hiyo, ni kwamba ibada ya sanamu ni bure. Kumwacha Mungu na kuamini kitu kingine chochote hatimaye hakutafanya kazi kwako. Sura ya pili, mstari wa 13, tena, wamechimba mabirika yaliyopasuka ambayo hayawezi kuhifadhi maji.

Katika nusu mbili za Yeremia sura ya pili, nusu ya kwanza inaanza au kuishia katika mstari wa 18. Na tena, kifungu hicho kuhusu jinsi walivyofuatilia miungano ya kigeni pamoja na miungu ya kigeni. Na sura ya pili, mstari wa 18 inasema, na sasa unapata faida gani kwa kushuka Misri kunywa maji ya Nile? Au unapata faida gani kwa kushuka Ashuru kunywa maji ya Frati? Kuna thamani gani katika hili? Tunamalizia kwa wazo lile lile mwishoni mwa nusu ya pili ya sura ya pili, ambapo inasema hivi, mwishoni mwa sura katika mstari wa 36: ni kiasi gani unachofanya kubadilisha njia yako.

Utafanya agano siku moja na watu hawa; utafanya agano siku nyingine na watu hawa. Inasema utaibishwa na Misri kama ulivyoaibishwa na Ashuru. Kwa maana utatoka humo pia, mikono yako ikiwa kichwani, kwa maana Bwana amewakataa wale unaowatumainia, wala hutafanikiwa nao.

Kwa hivyo, ndani ya kifungu hiki, kuna laana ya ibada yao ya sanamu na ubatili wa hilo. Imeunganishwa na kauli kuhusu ubatili wa miungano yao ya kisiasa, ambapo

wameungana na mataifa yanayoabudu miungu hii. Na sehemu ya kwanza ya sura inaishia na, kwa nini unashuka kwenda Misri? Kwa nini unashuka kwenda Ashuru? Na kisha, mwishoni mwa sura, utaaibishwa na Misri na Ashuru.

Mataifa haya unayofanya mapatano nayo, ndiyo hasa yatakayotekeleza adhabu yako. Kwa hivyo usifanye hivi. Usimwache Mungu.

Katika sura ya pili, mstari wa tatu, tena, wazo la ubatili. Bwana aliwatendea Israeli kama matunda yake ya kwanza. Walikuwa wake pekee.

Na inasema kwamba yeyote aliyekula mazao hayo, yeyote aliyegusa Israeli, Mungu angewala. Lakini tatizo lilikuwa kwamba walipomwacha Bwana, Bwana aliondoa mikono yake. Hakuwalinda tena kama matunda yao ya kwanza.

Na kutokana na hilo, wakawa watumwa waliotiishwa na adui zao hadi utumwa na uonevu. Katika sura ya pili, mstari wa saba, Bwana anasema, Niliwaleta katika nchi yenye wingi wa matunda ili mfurahie matunda yake na vitu vyake vizuri. Hii ni nchi inayotiririka maziwa na asali.

Mungu alitaka wafurahie wingi wote wa hayo. Lakini mstari unasema, lakini mlipoingia, mliitia unajisi nchi yangu na kuufanya urithi wangu kuwa chukizo. Waliharibu mahali hapa pazuri ambapo Mungu alimpa.

Na kwa hivyo, mstari wa 15 unasema, simba wamenguruma dhidi yake. Wamenguruma kwa sauti kubwa. Wameifanya nchi yake kuwa ukiwa.

Miji yake imeharibika bila wakazi. Kwa hivyo, fikiria picha tofauti hapa. Picha ya nchi iliyojaa maziwa na asali.

Bwana anasema, Nataka mje mkafurahie miji na nyumba na mashamba ya mizabibu na mazao na vitu hivi vyote ambavyo hamkuvijenga au kupanda, lakini nitawapa tu kama zawadi. Lakini kwa kumgeukia Baali na kufikiria Baali angekuwa chanzo chao cha usalama, hatimaye wameigeuza nchi kuwa ukiwa. Sura ya pili, mstari wa pili itasema kwamba walimfuata Bwana jangwani.

Mstari wa sita utasema kwamba Bwana aliwaongoza jangwani. Lakini basi, katika sura ya pili, mstari wa 31, Bwana atawauliza, imekuwaje mimi kuwa jangwa kwa Israeli au nchi ya giza nene? Kwa hivyo, mwanzoni mwa sura, akirudia uaminifu wa agano la Mungu, Bwana aliwatoa jangwani. Bwana aliwatoa katika nchi ya giza nene ambapo walitegemea mana kuwa kitu ambacho kingewalisha.

Lakini walimwacha Mungu, na Mungu akawa jangwa na nchi ya giza nene kwao. Katika sura hii yote, Mungu anajaribu kuwasaidia watu kuona ubatili wa chaguzi

walizofanya. Sura ya pili, mstari wa 27, tena, tukirudi kwenye suala la ibada ya sanamu, unauambia mti, wewe ni baba yangu, kwa jiwe, uliniza.

Lakini miungu yenu iko wapi? Watawaokoaje? Kwa sababu hii, tunaelewa kwamba Bwana hakuwaleta watu wake tu ndani ya chumba cha mahakama ili kuwahukumu. Bwana aliwaleta watu ndani ya chumba cha mahakama ili, hatimaye, wabadilishe njia zao. Anawapa fursa ya kutubu.

Bwana bado anafanya kazi na watu wake. Na nadhani kwamba mara nyingi ndivyo Bwana anavyofanya anapowaleta watu wake mahakamani. Katika Mika sura ya sita, Bwana anahitaji nini kutoka kwetu? Je, ni dhabihu hizi zote za kifahari ambazo tunaweza kumtolea Bwana? Je, hata ni limbuko la miili yetu wenyewe, je, tunaweza kutoa hilo? Hapana, Bwana anachotaka kutoka kwako ni kwamba utende haki, upende rehema, na utembeke kwa unyenyekevu na Mungu wako.

Na ukifanya mambo hayo, Bwana atakulinda. Isaya anawaita watu kwenye chumba cha mahakama, Isaya sura ya kwanza. Anasema, sikia, Ee mbingu, sikiliza, Ee dunia.

Bwana amewalea na kuwalea watoto waasi. Aliwalea. Alikuwa mwaminifu kwao.

Walimwasi. Bwana afanye nini kuhusu hilo? Bwana afanye nini kuhusu hilo? Sheria ilisema kwamba mwana mwasi angeuawa. Lakini mwishoni mwa hotuba hiyo ya hukumu na mwishoni mwa tukio hilo la kesi, Bwana anasema, njoo sasa tujadiliane pamoja.

Ingawa dhambi zenu ni nyekundu, niko tayari kuwafanya weupe kama theluji. Mmefunikwa na damu. Mna hatia.

Jaji anasema nitatoa hukumu dhidi yako. Lakini kabla sijafanya hivyo, tukutane katika vyumba vyangu vya mahakama. Tujadiliane pamoja.

Kama mtabadilisha njia zenu, nitawaruhusu kuishi, nami nitawabariki. Nabii Yeria anafanya vivyo hivyo hapa. Anawaleta kwenye chumba cha mahakama.

Anasema, bila shaka, Israeli ina hatia. Wao ni mke asiye mwaminifu. Wamefanya uzinzi dhidi ya Bwana.

Lakini wakitambua ubatili wa njia zao na kunirudia, nitawaepusha na hukumu. Mandhari ya chumba cha mahakama katika Yeria sura ya 2 inatambulisha kwa kweli kwenye mapambano ambayo kitabu kizima cha Yeria kinahusu, mpango wa kitabu kizima. Na Yuda itakapokataa kutubu, Yuda itakapokataa kukubali hatia yake, wakati hawatabadilisha njia zao, hatimaye hukumu itaanguka.

Lakini hapa, mwanzoni, kuna nafasi kwao kuja chumbani kukutana na jaji katika vyumba vyake na hatimaye kubadili njia zao na kuepuka hukumu.

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika somo lake kuhusu Yeremia. Hii ni kipindi cha 9, Yeremia 2, Mzozo wa Bwana na Israeli.